

UCHWAŁA

Dnia 26 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Gudowski (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Bartczak

w sprawie z wniosku A. Ś.
przy uczestnictwie PKP [...] o zawiązanie do próby ugodowej,
po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym
w dniu 26 lutego 2014 r.
zagadnienia prawnego
przedstawionego przez Sąd Okręgowy w W.
postanowieniem z dnia 5 listopada 2013 r.,

„Czy w sprawie o zawiązanie do próby ugodowej, w przypadku zaistnienia przesłanek określonych w art. 186 § 1 k.p.c., Sąd ustala wynagrodzenie pełnomocnika przeciwnika wzywającego na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu czy też § 10 ust. 1 pkt 3 tego rozporządzenia?”

podjął uchwałę:

W postępowaniu pojednawczym sąd ustala wynagrodzenie pełnomocnika na podstawie stawki minimalnej, o której mowa w § 10 ust. 1 pkt 3 w związku z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2013 r. zasądził od wzywającej na rzecz przeciwnika wniosku kwotę 3600 zł tytułem kosztów postępowania o zavezwanie do próby ugodowej, wobec niestawienia się wzywającej na posiedzenie, wyznaczone przez Sąd, celem przeprowadzenia postępowania pojednawczego.

W zażaleniu wzywająca zarzuciła, że zainicjowane przez nią postępowanie nie jest postępowaniem rozpoznawczym, a zatem należało przyznać przeciwnikowi koszty określone § 10 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 490, dalej: „rozporządzenie” lub „rozp. z 2002 r.”).

Przy rozpoznawaniu zażalenia przez Sąd Okręgowy w W. wyłoniło się zagadnienie prawne, sformułowane w przedstawionym pytaniu, dotyczące sposobu ustalania wynagrodzenia dla radcy prawnego w tego typu postępowaniu sądowym. Sąd opowiedział się za stosowaniem stawki przewidzianej w § 10 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postępowanie pojednawcze było już uregulowane w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. Kodeks postępowania cywilnego r. (Dz. U. Nr 83, poz. 651), który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1933 r., został połączony z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. Prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym (Dz. U. nr 93, poz. 803) i ujednolicony obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 grudnia 1932 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu kodeksu Postępowania Cywilnego (Dz. U Nr 112, poz. 934). Zgodnie z art. 392 strony mogły wystąpić do sądu grodzkiego z wnioskiem o pojednanie. Ustawą z dnia 20 lipca 1950 r. o zmianie przepisów w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 38, poz.349), która weszła w życie z dniem 2 października 1950 r. przepisy o postępowaniu pojednawczym objęte zostały nowoutworzonym postępowaniem odrębnym (rozdział I c w tytule

V księgi II art. 457³²), a po ujednoczeniu przepisów postępowania cywilnego, art. 453 w rozdziale IV tytułu V d.k.p.c.. Regulacja ta obowiązywała do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.) Treść obu tych przepisów odpowiadała istocie obecnie obowiązujących przepisów art.184 do 186 k.p.c.

W obecnie obowiązującym kodeksie postępowania cywilnego, od dnia 1 stycznia 1965 r., postępowanie pojednawcze zostało zamieszczone w przepisach regulujących postępowanie procesowe przed sądem pierwszej instancji; przestało być postępowaniem odrębnym. Stanowi samodzielne postępowanie, które może, ale nie musi być prowadzone w odniesieniu do każdej sprawy cywilnej, w rozumieniu art. 1 i 2 k.p.c., co do której dopuszczalne jest zawarcie ugody, a zatem w sprawach o charakterze majątkowym, jak i niemajątkowym, należących do trybu postępowania procesowego i do trybu nieprocesowego. W doktrynie przyjęte zostało, że ma ono charakter postępowania fakultatywnego, odrębnie unormowanego, wszczynanego przed rozpoczęciem procesu lub postępowania nieprocesowego. Celem tego postępowania jest rozwiązanie sporu pomiędzy stronami przez zawarcie ugody za pomocą i pod nadzorem sądu. W razie niezawarcia ugody, postępowanie to nie przekształca się w postępowanie rozpoznawcze nie stanowi przeszkody do wszczęcia merytorycznego postępowania rozpoznawczego.

W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1985 r., III CZP 28/85 (OSNC z 1986 r., nr 4, poz. 48) wyrażone zostało stanowisko, że na wydane przez sąd rejonowy w postępowaniu pojednawczym postanowienie o uznaniu ugody za niedopuszczalną (art. 184 k.p.c.) przysługuje zażalenie, ponieważ kończy ono postępowanie w sprawie dotyczącej postępowania pojednawczego. Jednocześnie jednak Sąd Najwyższy przyjął, że postępowanie pojednawcze ma charakter samodzielnego postępowania pomocniczego, ale bez bliższego wyjaśnienia, na czym polega pomocnicza - w powszechnym sensie dodatkowa, posiłkowa, służąca jako pomoc, ułatwiająca postępowanie rozpoznawcze - istota tego postępowania. W doktrynie wskazano, że za pełną samodzielnością postępowania pojednawczego przemawia wyposażenie go we własną strukturę (faza wszczęcia, jawnego posiedzenia z udziałem stron sporu oraz fazę zakończenia), uczynienie

z niego stałego, zinstytucjonalizowanego środka rozwiązywania konfliktów cywilnoprawnych, prowadzonego z inicjatywy stron stosunku prawnego przez sąd inspirujący do zawarcia ugody i kontrolujący czynności uczestników. Pojednawcza rola sądu spełnia jedynie funkcję prewencyjną. Wymagania formalne, dotyczące tego postępowania są bardzo ograniczone; w odniesieniu do wniosku, przez powinność oznaczenia jedynie zwięźle sprawy z wyłączeniem jednak istoty stosunku prawnego i sporu (art. 185 § 1 k.p.c.) oraz do postępowania przed sądem (art. 185 § 3 k.p.c.), przez przeprowadzenie posiedzenia mającego na celu zawarcie ugody bądź stwierdzenie, że do pojednania nie doszło. Wyróżnione zostały trzy sposoby zakończenia postępowania: zawarcie ugody, niezawarcie ugody, uznanie zawartej ugody za niedopuszczalną. W odniesieniu do żadnego z nich nie dochodzi do przekształcenia postępowania pojednawczego w postępowanie rozpoznawcze.

Założeniem postępowania polubownego jest rozwiązanie sporu przez pojednanie stron, nie zaś autorytatywne rozstrzygnięcie, a celem zapobieżenie wytoczeniu powództwa lub wszczęciu postępowania nieprocesowego, co oddziela je od postępowania rozpoznawczego, które wyprzedza. Przepis art. 184 § 1 k.p.c. wskazuje, że wymienione w nim sprawy mogą być uregulowane drogą ugody, a nie rozstrzygnięte. Przedmiotem postępowania pojednawczego jest pojednanie stron, co uzasadnia traktowanie tego postępowania jako samodzielnego, całkowicie odrębnego od postępowań rozpoznawczych.

Na stronę wnoszącą pismo procesowe nałożony został, przepisem art. 126¹ § 1 k.p.c., obowiązek wskazania wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, jeżeli od tej wartości zależy właściwość rzeczowa sądu, wysokość opłaty, dopuszczalność środka odwoławczego, a przedmiotem sprawy nie jest oznaczona kwota pieniężna. Brak natomiast przepisu nakładającego na wzywającego do przeprowadzenia postępowania pojednawczego obowiązku podania wartości przedmiotu sporu. Nie ma też możliwości sprawdzenia przez sąd prawidłowości określenia go, na wypadek oznaczenia tej wartości z własnej inicjatywy strony. Podanie jej we wniosku, mimo braku obowiązku i potrzeby, nie ma znaczenia w tym postępowaniu. Samodzielnie określona została właściwość rzeczowa i miejscowa sądu (art. 185 § 1 k.p.c.). Postępowanie pojednawcze

przeprowadza sąd rejonowy, także w sprawach należących do właściwości sądu okręgowego, przewidzianej w art. 17 k.p.c., jeżeli mogą być uregulowane drogą ugody. Wysokość opłaty sądowej od wniosku o przeprowadzenie postępowania pojednawczego została umieszczona w dziale obejmującym wysokość opłat we wszystkich rodzajach spraw (art. 23 pkt 3 u.k.s.c.) i jest to jedyna opłata w tej sprawie. Oznacza to, że art. 126¹ k.p.c. nie ma zastosowania w postępowaniu pojednawczym, a jego przedmiot jest odrębny od tego, co ostatecznie ma być przedmiotem ugody. Zadaniem sądu jest umożliwienie stronom pojednania się, niezależnie od tego, co stanowi przedmiot sporu. Sąd Najwyższy, podzielając te argumenty, opowiada się za uznaniem postępowania pojednawczego za w pełni samodzielne postępowanie będące odpowiednikiem postępowania w sprawie, służące załatwianiu sprawy cywilnej, ograniczone do spraw, których charakter zezwala na zawarcie ugody sądowej. Możliwość wyodrębnienia takiego postępowania sądowego dopuścił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 4 lipca 2008 r., I CZ 139/07, (OSNC – ZD z 2009 r., nr 1, poz. 18), w odniesieniu do postępowania o uznanie lub stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą lub ugody zawartej przed takim sądem, różniącego się funkcją i zakresem rozpoznania od postępowania pomocniczego o uznanie lub stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego w Polsce lub ugody przed nim zawartej.

Z analizy regulacji dotyczących stawek opłat pełnomocników w sprawach cywilnych wynika, że w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 kwietnia 1933 r. w sprawie wynagrodzenia adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych (Dz. U. nr 24, poz. 201, dalej: „rozporządzenie z 1933 r.”) zasadniczym kryterium wynagrodzenia była wartość przedmiotu sporu (§ 8), a w sprawach nieobjętych przepisami rozporządzenia lub do których jego przepisy nie dadzą się zastosować, wynagrodzenie ustalał sąd, biorąc pod uwagę nakład pracy i czasu, wagę sprawy i wartość przedmiotu (§ 6). Dotyczyło to również spraw o prawa niemajątkowe, dla których nie było przewidziane odrębne wynagrodzenie lub jego stawka. W odniesieniu do postępowania pojednawczego określone zostało wynagrodzenie w rozmiarze 30% zasadniczego wynagrodzenia, lecz nie mniej niż

15 zł, na takim samym poziomie przewidziano wynagrodzenie w postępowaniu nakazowym (§ 14).

Zmiana stanu prawnego, dokonana rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 1950 r. w sprawie norm i zasad wynagrodzenia adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych (Dz. U. Nr 35, poz. 319), które weszło w życie z dniem 28 sierpnia 1950 r., spowodowała określenie jako zasadniczego kryterium określenia wynagrodzenia wartości przedmiotu sporu, a w niektórych jedynie sprawach stałej stawki (np. za prowadzenie sprawy przed władzą opiekuńczą). Za prowadzenie sprawy cywilnej, nieobjętej przepisami, określone zostało wynagrodzenie za każdą instancję (§ 6 ust. 11). Nie przewidziano odrębnej kategorii opłat dla spraw prowadzonych w postępowaniu pojednawczym. Kolejne rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 sierpnia 1953 r. w sprawie wynagrodzenia adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych (Dz. U. Nr 40, poz. 176) również zasadniczym kryterium wysokości wynagrodzenia czyniło wartość przedmiotu sporu, ale poszerzyło kategorię spraw objętych opłatą stałą. Brak uregulowania dotyczącego ustalenia wynagrodzenia w sprawie nieprzewidzianej w rozporządzeniu został usunięty rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 czerwca 1956 r. w sprawie zmiany przepisów o wynagrodzeniu adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych (Dz. U. Nr 25, poz. 117). Uprawnienie do określenia wynagrodzenia w takich przypadkach przyznane zostało kierownikowi zespołu adwokackiego lub dziekanowi rady adwokackiej, w odniesieniu do adwokatów wykonujących zawód poza zespołem adwokackim, dotyczyło to również możliwości podwyższenia wynagrodzenia.

Następne rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości: z dnia 22 kwietnia 1961 r., z dnia 21 grudnia 1967 r., z dnia 23 grudnia 1980 r., z dnia 31 grudnia 1981 r., z dnia 10 października 1985 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w postępowaniu przed organami wymiaru sprawiedliwości, z dnia 14 lipca 1988 r., 16 października 1989 r., z dnia 20 lutego 1991 r., z dnia 4 czerwca 1992 r., z dnia 12 grudnia 1997 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. Nr 154, poz. 1013) nie wprowadziły istotnych zmian w zakresie zasad ustalania wynagrodzeń, poza wysokością stawek i nowych kategorii spraw, dla których przewidziano oddzielną stawkę wynagrodzenia.

Ponadto od dnia wejścia w życie rozporządzenia z dnia 20 lutego 1991 r. uprawnienie kierownika zespołu adwokackiego do ustalania wynagrodzenia w sprawach, dla których nie przewidziano wynagrodzenia lub jego stawki, zastąpiono przepisami o ustaleniu wynagrodzenia na podstawie stawki w sprawach o najbardziej zbliżonym rodzaju.

Obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielanej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1349, ze zm., dalej: „rozp. 2002 r.” lub „rozporządzenie”) wydane zostało na podstawie upoważnienia objętego art. 22³ ust. 2 oraz art. 22⁵ ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jedn. tekst Dz. U z 2002 r. Nr 123, poz.1059 ze zm.). W odniesieniu do wynagrodzenia adwokatów kwestie te reguluje analogicznie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r., w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.). Określa ono stawki, które zgodnie z art. 99 w związku z art. 98 § 3 k.p.c. stanowią podstawę ustalenia przez sąd wynagrodzenia radcy prawnego, nie wyższego niż stawki opłat określone przepisami tego rozporządzenia. Stawki opłat stanowią podstawę do wyliczenia opłat zasądzonych przez sąd, opłat za prowadzenie sprawy przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, są dolną granicą tych opłat oraz ustawowo nakazaną bazą dla umowy radcy prawnego z klientem w zakresie wynagrodzenia (§ 3 ust.1), z wyjątkiem przewidzianym w § 3 ust. 2.

Zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozp. z 2002 r. sąd, decydując o wysokości wynagrodzenia w granicach stawki minimalnej i jej sześciokrotności, bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika, charakter sprawy i przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia; nie jest związany wysokością wynagrodzenia umówionego przez pełnomocnika ze stroną. Dominuje w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że sąd, dokonując oceny wysokości wynagrodzenia pełnomocnika, stosownie do art. 109 § 2 k.p.c., nie może ustalić go na poziomie niższym niż stawka minimalna, poza sytuacją określoną w § 3 ust. rozp. z 2002 r., (por. uchwałę z dnia 8 marca 2012 r., III CZP 2/12, OSNC z 2012 r., nr 10, poz. 115

oraz postanowienia: z dnia 21 grudnia 2010 r., III CZ 64/10; z dnia 17 lutego 2011 r., III UZ 18/10; z dnia 15 grudnia 2011 r., II CZ 126/11 i z dnia 16 lutego 2012 r., IV CZ 107/11, niepublikowane). Nie zasługuje na podzielenie, odosobnione stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CZ 99/10, (niepubl.), dopuszczające możliwość przyjęcia stawki niższej niż minimalna.

Wysokość stawki minimalnej ustalona została w rozporządzeniu z 2002 r. w zależności od wartości przedmiotu sprawy (§ 6) lub jej rodzaju (§ 7 do 11), a w sprawach nieobjętych jego przepisami, określona być powinna według stawek przewidzianych w sprawach o najbardziej zbliżonym rodzaju (§ 5). Oznacza to, że zgodnie z założeniem kompletności rozporządzenia, każda sprawa cywilna powinna być zakwalifikowana do jednej z grup spraw objętych jego przepisami. Podział stawek według tych równorzędnych kryteriów nie ma charakteru dychotomicznego, ponieważ do spraw wyznaczonych kryterium rodzaju sprawy należy wiele spraw mających charakter majątkowy (np. § 7 pkt 2, 3, 4, 5, 7; § 8 pkt 1, 2; § 9 pkt 1, 2; § 10 pkt 9, 10, 15). Rodzaj sprawy jako kryterium określenia stawki, ujęty został, z uwzględnieniem podstawy wyznaczonej prawem materialnym (sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, własności i innych praw rzeczowych, prawa o księgach wieczystych, prawa spadkowego, z podziałem na podane kategorie - § 6 do 8), w odniesieniu do konkretnego przedmiotu żądania (sprawy o wydanie nieruchomości - § 9 pkt 2, o uchylenie uchwały organu spółdzielni - § 10 pkt 1), czy też rodzaju lub trybu postępowania (sprawy z zakresu postępowania nieprocesowego w sprawie niewymienionej odrębnie - § 10 ust.1 pkt 3, sprawy o uznanie orzeczenia sądu zagranicznego - § 10 ust. 1 pkt 6).

W odniesieniu do postępowania pojednawczego nie została określona stawka opłaty, a zatem zgodnie z założeniem kompletności regulacji rozporządzenia, rozstrzygnięcia wymaga na podstawie jakiego kryterium należy ją ustalić. Analiza historyczna uregulowań dotyczących podstawy wynagrodzenia pełnomocników wskazuje, że jedynie rozporządzenie z 1933 r. zawierało konkretne postanowienie, podkreślające specyfikę tego postępowania. Nie doszło do przywrócenia odrębnej stawki po wejściu w życie z dniem 1 stycznia 1965 r. kodeksu postępowania cywilnego, chociaż podobnie do k.p.c. z 1930 r.,

postępowanie pojednawcze zostało uregulowane jako samodzielne postępowanie, nie zaś jako odrębne, jak w d.k.p.c. Nie można wykluczyć, że odrębność postępowania była podstawą do stosowania ogólnych zasad ustalania wynagrodzenia pełnomocników po dniu 2 października 1950 r., co było w doktrynie krytycznie oceniane.

Wyłączenie kryterium wartości przedmiotu sprawy jako podstawy wynagrodzenia radcy prawnego za udział w postępowaniu pojednawczym, podyktowane jest charakterem tego postępowania, którego przedmiot nie jest związany ani z prawem majątkowym, ani z prawem niemajątkowym oraz odrębny od tego, co ostatecznie ma być ugodzone. Jeżeli celem tego postępowania jest uregulowanie sprawy spornej pomiędzy stronami, drogą ugody zawartej przez nie przed sądem i pod jego kontrolą, to kwalifikacja stosunku prawnego, z którego wywodzone są pretensje stron nie ma znaczenia dla wysokości opłaty sądowej, właściwości sądu, przebiegu postępowania i brak argumentów dla stanowiska, że należałoby odnosić do tego stosunku prawnego stawkę opłaty będącej podstawą wynagrodzenia pełnomocnika. Nie ma podstaw do zastosowania drugiego kryterium – rodzaju sprawy, ponieważ nie zostało ono wprost wymienione w grupie tych spraw.

Postępowanie pojednawcze nie powinno być utożsamiane z postępowaniem procesowym. Samodzielność i samoistność postępowania pojednawczego, brak związku z postępowaniem rozpoznawczym, realizowanie celu polegającego na zapobieżeniu wytoczeniu powództwa lub wszczęciu postępowania nieprocesowego, funkcja pojednania, stanowią o niezależności obu postępowań. Nie usprawiedliwia przeciwnego stanowiska uregulowanie art. 186 § 2 k.p.c. Udział w postępowaniu pojednawczym przeciwnika wniosku pozostawiono jego uznaniu i dlatego nawet nieusprawiedliwione niestawiennictwo nie wywołuje obowiązku poniesienia w tym postępowaniu kosztów związanych z wniesieniem wniosku. Możliwość uwzględnienia przez wzywającego poniesionych kosztów jako elementu kosztów celowych (art. 98 § 1 k.p.c.), traktowana jest na równi z innymi kosztami, np. udzielenia pomocy prawnej lub sporządzenia pozwu, czy mediacji. Nie stanowi ono postępowania nieprocesowego. Przemawia to za przyjęciem jednej stawki opłaty samodzielnie określonej dla wszystkich spraw, które strony mogą uregulować drogą ugody zawartej przed sądem.

Wysokość stawek ukształtowana została w rozporządzeniu przy uwzględnieniu oceny nakładu pracy pełnomocnika, wyznaczonego charakterem i stopniem skomplikowania danej kategorii spraw, w zryczałtowanej wielkości. Przygotowanie wezwania w uproszczonej postaci zwięzłego oznaczenia sprawy lub odpowiedzi na nie i udział w posiedzeniu wyznaczonym celem zawarcia ugody, wymaga od pełnomocników znacznie mniejszego nakładu pracy niż przygotowanie pozwu lub wniosku albo odpowiedzi na nie i udział w postępowaniu rozpoznawczym. Z tego względu ustalenie wynagrodzenia pełnomocnika w takiej samej wysokości w obu tych postępowaniach, w obu typach spraw (należących do trybu procesowego i nieprocesowego), pozostawałoby w sprzeczności z aksjologią i założeniami rozporządzenia. W sytuacji związania sądu stawką minimalną, nie ma możliwości stosownego zróżnicowania wynagrodzenia przez obniżenie tej stawki.

Brak samodzielnego uregulowania w rozporządzeniu stawki opłaty w postępowaniu pojednawczym stanowi lukę aksjologiczną, która wymagałaby uzupełnienia przez sięganie do analogii. Nie ma jednak potrzeby stosowania analogii, skoro § 5 rozporządzenia jako *lex specialis* wskazuje na konieczność ustalenia podobnej kategorii sprawy do postępowania pojednawczego. Poza wskazaniem, że powinna to być stawka w sprawach o najbardziej zbliżonym rodzaju, nie ma w przepisie wyjaśnienia jakie cechy powinna spełniać ta sprawa. Należy odrzucić możliwość odniesienia postępowania pojednawczego do kategorii spraw, w których stawka uzależniona jest od wartości przedmiotu sprawy, skoro wartość ta nie ma znaczenia w tym postępowaniu. Odbiegają od specyfiki tego postępowania sprawy, w których podstawą określenia stawki jest rodzaj stosunków prawnych lub treść zgłoszonego żądania. Wśród przepisów rozporządzenia, określających stawki w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu procesowym, nie ma normy, która odpowiadałaby charakterowi i zmniejszonemu nakładowi pracy pełnomocnika w postępowaniu pojednawczym. Analiza przepisów rozporządzenia prowadzi do wniosku, że tylko jedna kategoria spraw została wyodrębniona według kryterium bliskiemu celowi, funkcji i swoistości postępowania pojednawczego - objęte § 10 ust. 1 pkt 3 rozp. z 2002 r. sprawy z zakresu postępowania nieprocesowego, niewymienione odrębnie. Postępowanie to różni się charakterem

oraz istotą działalności sądu od postępowania procesowego, nie jest jednolite, z uwagi na różnorodność spraw przekazanych do rozpoznania w tym trybie. Wprowadzenie dla postępowania nieprocesowego jednolitej stawki wynagrodzenia pełnomocnika podyktowane było założeniem, że zmniejszony formalizm oraz postępowanie sądowe nie wymagają od pełnomocnika takiego nakładu pracy, jak w postępowaniu procesowym. Te same okoliczności występują w postępowaniu pojednawczym, które nie polega na rozstrzygnięciu przez sąd sporu prawnego, a zmniejszony formalizm ułatwia to postępowanie. Nie jest to postępowanie nieprocesowe rozpoznawcze i tym samym brak pomiędzy tymi postępowaniami bliskiego podobieństwa, ale jest to postępowanie najbliższe, stosownie do § 5 rozp., ponieważ uwzględnia w pewnym stopniu podobne elementy, które składają się na wysokość wynagrodzenia pełnomocnika.

Z powyższych względów należało podjąć uchwałę o wskazanej treści.